

Skjemainformasjon

Skjema	Søknadskjema ABM-utvikling (bokmål)
Referanse	286455
Innsendt	15.10.2009 23:25:39

Opplysninger om søker

Søker	
Navn på organisasjonen	Buskerud fylkesbibliotek
Institusjonens leder	Trond Minken
Postadresse	Postboks 3554
Postnummer / Poststed	3007 Drammen
Tlf. til organisasjon	32046350
Prosjektets kontaktperson	Dag Erlend Lohne Mohn
Tlf. til kontaktperson	92035254
E-post til kontaktperson	dag.mohn@bfk.no
Nettside	http://www.buskerud.fylkesbibl.no/
Org. Nr	974606097

Opplysninger om prosjektet

Prosjekt	
Søknaden gjelder	I gangsatte flerårige prosjekt
☒ prosjekter som tidligere har mottatt utviklingsmidler og som søker om midler til oppfølging	

Tittel på prosjektet	Nasjonal portal for utlån av ebøker
----------------------	-------------------------------------

Sammendrag av prosjekt

Elånsprosjektet ble igangsatt i 2009 og denne søknaden omfatter prosjektets andre år. Det har fra starten av vært en forutsetning at dette prosjektet går over to år.

Nå søker vi om en økning av rammene for år 2. Prosjektets omfang og betydning har økt, og vi ser at innsatsen fra alle parter må styrkes.

Prosjektbeskrivelse

Innledning

Gjennom prosjektets første år har det vært en betydelig utvikling i ebok-markedet. Det er et økende fokus på ebøker i norsk presse generelt og i fagblader spesielt. Stadig flere norske forlag har kommet på banen og lanserer nå planer for satsing på ebøker. Alle aktører av betydning gjør i dag strategiske valg og posisjonerer seg i dette markedet. Dette forsterker behovet for å sikre at biblioteket får en rolle også når litteratur skal gjøres tilgjengelig for lånerne i denne kanalen.

Vi har også opplevd stor interesse fra lånernes side. Mange har meldt seg som frivillige for å delta i prosjektet som testlånere, og en del lånere har henvendt seg til bibliotekene for å få veiledning om hvilke lesebrett de bør kjøpe og liknende. Det er tydelig at ebøker og lesebrett som fenomen har vekket interesse blant en bred brukergruppe.

Amazon har meldt at de lanserer Kindle i Norge 19. oktober. Dette vil legge press på de andre aktørene i Norge og legge en del premisser for hvordan ebok-markedet i Norge vil se ut.

Amazon Kindle er et lukket system. Bøker du har lånt på biblioteket eller kjøpt andre

steder med kopibeskyttelse kan ikke brukes på en Kindle. Bøker du handler på Amazon kan ikke legges inn på andre lesebrett enn Kindle. Slik sett er dette et system som er lite bibliotekvennlig. Derfor er det ekstra viktig å etablere åpne, brukervennlige systemer for utlån av ebøker. Vi bør ta mål av oss å etablere utlånsystemer som gjør det lett og attraktivt å velge biblioteket framfor lukkede eller ulovlige alternativer. Det vi bygger av funksjonalitet i løsningen i dag blir tilgjengelig for alle lånere i Norge i 2010/2011.

Utviklingen i markedet forsterker behovet for at bibliotekene i Norge blir konkurransedyktige også i denne kanalen. Det er nå vi må gjøre det tydelig at utlån av ebøker er en like naturlig tjeneste for bibliotekene som utlån av papirbøker. Det er lettere å etablere dette tidlig i fasen av denne utviklingen enn når ebokmarkedet er etablert. Vi må markere at vi er en naturlig del av verdikjeden nå. Kommer vi på banen etter at markedet har satt seg kan det bli langt vanskeligere å få innpass.

Prosjektet kan forklares i to faser, hvor fase 1 foregår i 2009 og fase 2 i 2010.

Fase 1: Vi har etablert prosjektet med samarbeidspartnere. Vi har etablert systemer og rutiner for utlån av digitale bøker og lesebrett innenfor en lukket gruppe av lånere tilknyttet de tre deltagende bibliotek. Fra uke 41 og ut året tester i alt 20 lånere bruk av lesebrettet og bruk av utlånsportalen. Vi har satt høye krav til rapportering fra lånerne. De har forpliktet seg til å gi oss detaljert informasjon om deres erfaringer. Både i elektroniske skjema for tilbakemelding og i evalueringsmøte.

Fase 2: 2010 vil bli året dette blir almennt tilgjengelig for alle lånere. Målgruppen er alle de deltagende bibliotekenes brukere som har lyst til å låne lesebrett og/eller ebøker. Fremdeles med utgangspunkt i Kongsberg, Nore og Uvdal og Drammensbiblioteket. Utlånsportalen vil også få økt funksjonalitet og inneholde større grad av interaksjon med biblioteket og lånerne imellom.

Litt om nåsituasjonen

Organisering

Prosjektet fikk ny prosjektleder fra 15. august 2009, Dag Erlend Lohne Mohn som er ansatt som rådgiver for digitale tjenester i bibliotek i Buskerud fylkesbibliotek. Tidligere prosjektleder Jannicke Røglar blir fortsatt med i prosjektgruppa. Dette innebærer en styrking av innsatsen fra Buskerud fylkesbibliotek. Vi har satt spesialkompetanse på prosjektet uten å trekke ut de som har vært med fra starten. Innsatsen fra øvrige prosjektdeltagere er også omfattende, og større en forventet.

Spredning av kunnskapen

Vi har en sesjon på bibliotekmøtet i 2010, vi holder et halvdagsseminar for bibliotekene i Agder, og vi holder foredrag under Litteraturuka i Drammen. Dette er bare et utvalg av det formidlingsarbeidet vi gjør. I tillegg får vi daglig henvendelser fra andre bibliotek som vil høre våre erfaringer og som ønsker å komme på banen.

Synlighet i media

Høsten 2009 har vi hatt en rekke oppslag i riks- og lokamedia. Aftenposten har skrevet om prosjektet. Drammens Tidende og Laagendalsposten har hatt fyldige reportasjer, pluss en rekke innslag i NRK Buskerud og Kanal 1 (Edda medias lokalradio i Drammen). I tillegg har Eirik Newth begynt å blogge om sin deltakelse i prosjektet på sin forfatterblogg.

Vi har også en aktiv prosjektblogg hvor vi dokumenterer og deler kunnskapen underveis i prosjektet: <http://ebok.dbib.no/>

Hva skal vi gjøre i 2010?

Utlånsportalen

Portalen skal i løpet av 2010 være åpen for alle og være en del av det biblioteket tilbyr på nett. Da skal portalen også ha funksjoner hvor bibliotekets kompetanse kommer fram. Ikke bare en tjeneste hvor du låner bøker elektronisk, men en tjeneste hvor du møter bibliotekaren og andre lånere. I praksis vil dette si tjenester med elementer av brukermedvirkning. De mest relevante tjenestene vil være å kunne kommunisere med

andre lånerne, og kommunisere med biblioteket.

Vi skal i størst mulig grad etterstrebe å integrere gode, eksisterende tjenester fra biblioteksektoren. Eksempel på dette kan være biblioteksvar. I midlertid er det også kostnader tilknyttet integrasjon og tilpasning, så dette er noe av det vi trenger støtte til i 2010.

Eksempler på bibliotekaren på nett/web 2.0.- funksjonalitet:

Omtaler og anbefalinger fra bibliotekaren - lokalt

Omtaler og anbefalinger fra lånerne - nasjonalt

Integrasjon av biblioteksvar

Andre brukerskapte data: gi stjerner, tips en venn, lånerne ti på topp-lister

Nasjonal base for brukerskapte data

Vi ønsker at de metadataene som legges inn i utlånsportalen av vanlige lånerne (kommentarer, omtaler, emneord) også eksporteres til en nasjonal base, slik at de kan benyttes fritt av alle bibliotek. Skal norske bibliotek oppnå en kristisk masse brukere må vi tenke nasjonalt. Biblioteklaboratoriet har planer om å sette opp en norsk versjon av den svenske tjenesten "Öppna bibliotek". Hvis de får til dette ønsker vi å hekte oss på denne basen og utveksle metadata begge veier.

Integrasjon mot biblioteksystem

I tillegg til en separat utlånsportal ønsker vi å integrere ebok-katalogen direkte i biblioteksystemene. En låner skal kunne søke opp en tittel i det lokale biblioteksystemet og få treff på titler som vi har digitalt. Låneren bør da kunne klikke på "lån denne" og få mulighet til å laste ned eboka direkte fra biblioteksystemet, uten å gå veien om utlånsportalen. Det vil være naturlig å i første omgang lage integrasjon mot Bibliofil (Drammensbiblioteket og Kongsberg) og Tidemann (Nore og Uvdal).

Integrering av nasjonalt lånekort

Det er en forutsetning at integrasjon mot nasjonalt lånekort er på plass når utlånsportalen åpnes for publikum.

Låne/handle direkte fra lesebrettet

Et av Kindles store fortrinn er muligheten for å handle direkte fra lesebrettet. Du kan altså handle nye titler uten være i nærheten av en datamaskin, det eneste du trenger er mobilnett. Dette er trolig en av grunnene til at Kindle har blitt en så stor suksess. Denne typen salg vil også bli mulig på en del andre typer lesebrett i 2010, både Sony og Cybook har meldt at det er underveis. Dette er en funksjonalitet som også bibliotekene bør tilby, og vår tekniske samarbeidspartner Elittera AS har allerede satt i gang arbeid med å tilrettelegge for dette.

Utprøving av lisensmodeller

Utlån av digitale titler gir oss noen nye muligheter i forhold til utvalg og varebeholdning. I den digitale verden ligger det i utgangspunktet ingen begrensninger i antall eksemplarer av en fil. Likefullt er det opphavsrett tilknyttet åndsverk. Dette gjør at frislipp ikke er realistisk i dag, men det er likevel mulig å tenke litt anderledes enn vi er vant til fra det tradisjonelle bibliotek.

En løsning hvor biblioteket har alle titler tilgjengelig, men ikke trenger å kjøpe inn titler etter hvor stor etterspørsel man tror en tittel vil få, er etter vårt syn den beste.

Slik vi ser det bør det være mulig å bli belastet etter antall utlån av de spesifikke titler, og ikke etter utvalg i det digitale bibliotek. På den måten kan vi ha stor bredde, og samtidig unngå at lånerne som er ute etter de mest populære titlene må stå på venteliste.

Vi ønsker å prøve ut en slik ordning med utgangspunkt ubegrenset antall eksemplarer av hver tittel, og heller betale for det som faktisk lånes ut. Selvsagt må dette foregå innenfor en kostnadsramme. Vi finner det lite hensiktsmessig å bruke store midler på å ha et utvalg titler som aldri blir utlånt, men på denne måten vil vi uansett sikre at bredden av titler er tilgjengelig.

Hvordan denne løsningen faktisk blir avhenger av hva forlagene går med på. Vi har fått

tydelige signaler fra forlagene om at de er villige til å gå med på en slik ordning. Det er realistisk å anta at det både blir noe kostnader i bunn for å utstyre portalen med titler, i tillegg til at vi som sagt ønsker å betale for faktiske utlån. En lignende løsning er forøvrig valgt i Sverige med stort hell.

For å kjøre en realistisk utprøving av en slik modell trengs det midler. Siden dette er på utprøvningsstadiet søker vi om midler til dette som en del av prosjektets fase 2.

Utlån av lese Brett

Målgruppen i prosjektets fase 2 er alle som vil låne e-bøker i bibliotek. Løsningen vil være åpen for alle, men vi sikter oss mot bibliotekenes primære målgrupper. Vi skal henvende oss til alle, også de som ikke har eget lese Brett. Kun en liten del av lånermassen vil ha eget lese Brett i 2010, så en omfattende ordning for å låne ut lese Brett er nødvendig for å kunne teste utlånsportalen og tilhørende innhold på en tilfredsstillende måte. For eksempel i forhold til utprøving av lisensmodellene er det viktig å ha en kritisk masse brukere for å få til en så realistisk øvelse som mulig. Av denne grunn ønsker vi å gjøre et større innkjøp av lese Brett til utlån fra de deltagende bibliotek. Nøyaktig antall og hva slags Brett som er aktuelt å kjøpe avhenger av prisnivået og hva slags Brett som er tilgjengelig på det aktuelle tidspunkt i 2010. En god løsning vil trolig være å handle inn lese Brett i puljer etterhvert som nye modeller blir lansert. For å få til et slikt opplegg må vi ha omfattende serviceavtaler med leverandører, og vi må skolere egne ansatte for å gi en tilfredsstillende førstelinjesupport.

For å dekke etterspørselen og for å ha en kritisk masse brukere for å gjennomføre en realistisk test trengs det et større antall lese Brett. Derfor søker vi om midler til innkjøp av dette

Opplæring, kursing, kompetanseheving og reiser

Det er et betydelig behov for å drive opplæring av ansatte i de deltagende bibliotek. Vi skal håndtere et betydelig antall lånere med lese Brett og hjelpe til med bruk av selve utlånsportalen. Så mye som mulig skal, som tidligere nevnt, søkes satt ut til leverandører av lese Brett og utlånsportal, men det er uansett relevant at biblioteket skal betjene lånerne også med veiledning og brukerstøtte.

Det er også et behov for kompetanseheving av fagfeltet generelt i bibliotek-Norge. Våre erfaringer skal deles med andre. Dette arbeidet er vi allerede i gang med, og vi ser allerede nå en økende etterspørsel. Vi selv har behov for å se mer til hva som foregår av lignende prosjekter i andre land. Våre naboland er viktigste arenaer for kompetanseheving i dag.

Prosjektet som modellbibliotek

"Nasjonal portal for utlån av ebøker" er et eksempel hvordan bibliotek i Norge kan ta i bruk en ny arena. Vi prøver ut relevante modeller og problemstillinger som hele sektoren i neste omgang drar nytte av. Vi blir et kompetansesenter for utlån av ebøker hvor andre bibliotek kan hente verdifull kunnskap.

Vi ser at dette prosjektet kommer langt i 2010, men ser også at det vil bli behov for videreutvikling i 2011. Også etter at andre bibliotek har tatt i bruk systemet vil det være behov for forbedringer og nye tjenester. Vi finner det naturlig å være en ressurs også når e-lån skal ta nye steg.

Framdriftsplan

Framdriftsplan for hele prosjektperioden

Startdato 01.03.2010

Sluttdato 31.12.2010

Aktivitetplaner

Tittel	Fra dato	Til dato
Kravspesifikasjon til portalen	01.03.2010	01.04.2010
Forhandlinger med forlagene om lisensmodell	01.03.2010	01.05.2010
Kravspes. av hot-spot (portal på lesebrettet)	01.04.2010	01.05.2010
Integrasjon mot biblioteksystem	01.04.2010	01.06.2010
Utarbeide logo og designmal	01.03.2010	01.05.2010
Lage presseplan	01.04.2010	01.05.2010
Lage markedsplan	01.04.2010	01.05.2010
Integrasjon mot andre tjenester	01.04.2010	01.06.2010
Testing	01.06.2009	01.07.2009
Lansering	01.09.2010	01.10.2010
Evaluering	01.11.2010	31.12.2010

Andre opplysninger/kommentarer om framdrift-/aktivitetsplan.

Fremdriftsplanens punkter og tidsskjema er estimerer. Mengden tilskudd og organisering av andre aktiviteter hos akøterene har også innflytelse på tidsplanen.

Samarbeidspartnere

Har du en samarbeidspartner? Ja

Samarbeidspartner 1

Navn Elittera AS
Formell avtale? Ja
Postadresse Nedre vei 8
Postnr / Poststed 3183 Horten
Kontaktperson Eddy Robertsen
Tlf. til kontaktperson 93017694
E-post til kontaktperson eddy@elittera.no
Rolle Elittera er teknisk leverandør av utlånsportal.

Samarbeidspartner 2

Navn Drammen bibliotek
Formell avtale? Ja
Postadresse Postboks 3554
Postnr / Poststed 3007 Drammen
Kontaktperson Sølvi Tellefsen
Tlf. til kontaktperson 32045400
E-post til kontaktperson solvi.tellefsen@drmk.no

Rolle

Drammen bibliotek skal teste ut løsningen, markedsføre og evaluere løsningen.

Samarbeidspartner 3

Navn Kongsberg bibliotek
Formell avtale? Ja
Postadresse Postboks 115
Postnr / Poststed 3602 Kongsberg
Kontaktperson Geirr Karlsen
Tlf. til kontaktperson 32866850
E-post til kontaktperson geirr.karlsen@kongsberg.kommune.no

Rolle Kongsberg bibliotek skal teste ut løsningen, markedsføre og evaluere løsningen.

Samarbeidspartner 4

Navn Nore og Uvdal bibliotek
Formell avtale? Ja
Postadresse Syljerudveien 5
Postnr / Poststed 3630 Rødberg
Kontaktperson Ingebjørg Ulbaasen
Tlf. til kontaktperson 31024220
E-post til kontaktperson ingebjorg.ulbaasen@nore-og-uvdal.kommune.no

Rolle Nore og Uvdal bibliotek skal teste ut løsningen, markedsføre og evaluere løsningen

Prosjektbudsjett

Prosjekt

Ettårig eller flerårig prosjekt? Flerårig

Er prosjektet pågående? Ja

Oppgi arkivsaknummer: 08/351

BUDSJETT FOR FØRSTE ÅR

Utgifter

Hva	Beskrivelse	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead)	Prosjektleder og prosjektdeltagelse	kr 700 000,00
Varer/utstyr	Adminkostnader, kontorplass, prosjektleder	kr 50 000,00
	PC/utstyr/leseplater/lisenser	kr 100 000,00
Tjenester kjøpt av andre	Elittera AS+annen ekstern utvikling	kr 430 000,00
Andre utgifter (spesifiser)	Møter, workshop, reiseutgifter, diverse	kr 50 000,00
	Markedsføring, logo, design	kr 50 000,00
	Innkjøpsramme lesebrett	kr 170 000,00
	Ramme lisenser	kr 150 000,00
Totale utgifter		kr 1 700 000,00

Inntekter

Beskrivelse	Tilskudd bekreftet?	Sum
<u>Søknadssum ABM-utvikling</u>		<u>kr 850 000,00</u>
Prosjektdeltagelse	Ja	kr 700 000,00
Administrasjonskostnader, kontorplass etc.	Ja	kr 50 000,00
PC-utstyr, leseplater, lisenser	Ja	kr 100 000,00
Totale inntekter		kr 1 700 000,00

Kommentar til budsjett neste år

Etter å ha konferert med ABM-utvikling om ordlyden i det elektroniske skjemaet forstår vi at "Budsjett for første år" betyr "budsjett for kommende år" når man søker om midler til flerårige, påbegynte prosjekter. Ref. samtale med Anders Olsson 14/10-2009.

Kommenterer her økningen i budsjettet fra første til andre år: Økningen i personal- og administrasjonskostnader skyldes først og fremst at denne fasen blir mer omfattende og krever mer arbeidstid fra prosjektdeltagerne. Buskerud fylkeskommune har gått fra å ha prosjektleder og en prosjektdeltager til prosjektleder og to prosjektdeltagere. Vi har også erfart en betydelig grad av underbudsjettering i første år, spesielt på personal- og administrasjonssiden. Det vil også bli en betydelig økning i innsatsen fra de tre deltagende bibliotek da denne fasen er langt mer krevende i forhold til veiledning og kontakt med lånerne, kursing av de ansatte m.v. Utvikling av portalen må ha et høyere ambisjons- og nøyaktighetsnivå en antatt da første års søknad ble skrevet. Derfor har vi behov for en økning i rammen for utviklingskostnader. Innkjøp av et større antall lesebrett og en ramme for lisenser er også en betydelig budsjettpost.

BUDSJETT FOR HELE PROSJEKTPERIODEN

Utgifter

Hva	Beskrivelse	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead)	Prosjektledelse og prosjektdeltagelse	kr 950 000,00
Varer/utstyr	Adminkostnader, kontorplasser, PC/lesebrett	kr 250 000,00
Tjenester kjøpt av andre	Elittera AS: Utviklingskostnader	kr 700 000,00

Andre utgifter (spesifiser)	Markedsf, worksh., lisenser, lesebrett	kr 500 000,00
Totale utgifter		kr 2 400 000,00

Inntekter

Beskrivelse	Tilskudd bekreftet?	Sum
<u>Søknadssum ABM-utvikling</u>		<u>kr 1 200 000,00</u>
Prosjektledelse og prosjektdeltagelse	Ja	kr 950 000,00
Adminkostnader, kontorplass, PC-utstyr, kurs, reis	Ja	kr 250 000,00
Totale inntekter		kr 2 400 000,00

Kommentar til hele prosjektperioden

På grunn av begrensningene i mulighet for å legge til linjer i "Budsjett for hele prosjektperioden" blir det sekkeposter i de fire eksisterende linjene.

Vedlegg

- protokoll for anskaffelser.pdf